

ARKUSZ 1

KOD

--	--	--

PESEL

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

EGZAMIN MATURALNY Z CHEMII

Poziom rozszerzony

Data:

Czas pracy: **180 minut**

Instrukcja dla zdającego:

1. Sprawdź czy arkusz maturalny zawiera zadania 1 - 27.
Ewentualny brak zgłoś przewodniczącemu zespołu nadzorującego egzamin.
2. Rozwiązania i odpowiedzi zapisz w miejscu na to przeznaczonym przy każdym zadaniu.
3. W rozwiązaniach zadań rachunkowych przedstaw tok rozumowania prowadzący do ostatecznego wyniku oraz pamiętaj o jednostkach.
4. Pisz czytelnie. Używaj długopisu/pióra tylko z czarnym tuszem/atramentem.
5. Nie używaj korektora, a błędne zapisy wyraźnie przekreśl.
6. Pamiętaj, że zapisy w brudnopisie nie będą oceniane.
7. Możesz korzystać z *Wybranych wzorów i stałych fizykochemicznych na egzaminie maturalnym z biologii, chemii i fizyki*, linijki oraz kalkulatora prostego.

Zadanie 1.

Dwa niemetalowe oznaczone symbolami X i Z tworzą jednododatni kation o wzorze X_3Z^+ . Dodatkowo wiadomo, że:

- w dwuatomowej cząsteczce pierwiastka X jest jedna wspólna para elektronowa. Każdy z tworzących ją elektronów zajmował w atomie (w stanie podstawowym) podpowłokę 1s.
- dwuujemny anion pierwiastka Z posiada 10 elektronów rozmieszczonych na dwóch powłokach (stan podstawowy).

Zadanie 1.1. (0-1)

Przedstaw w formie graficznej (tzw. zapis klatkowy) ten fragment podpowłokowej konfiguracji elektronowej atomu Z (stan podstawowy), który dotyczy elektronów walencyjnych.

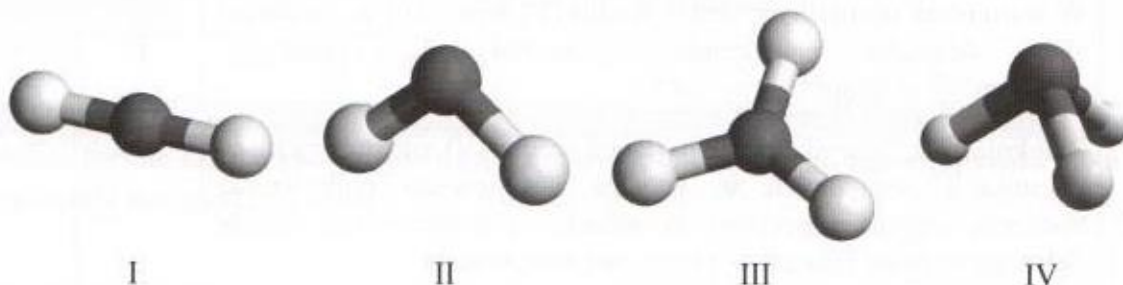
Zadanie 1.2. (0-1)

Narysuj wzór elektronowy (tzw. „kreskowy”) jonu X_3Z^+ . Uwzględnij ewentualne wolne pary elektronowe.

wzór elektronowy jonu X_3Z^+ :

Zadanie 2. (0-1)

Poniżej przedstawiono modele czterech cząsteczek oznaczone numerami I-IV.

Cząsteczkami, których modele przedstawiono, mogą być jedynie:

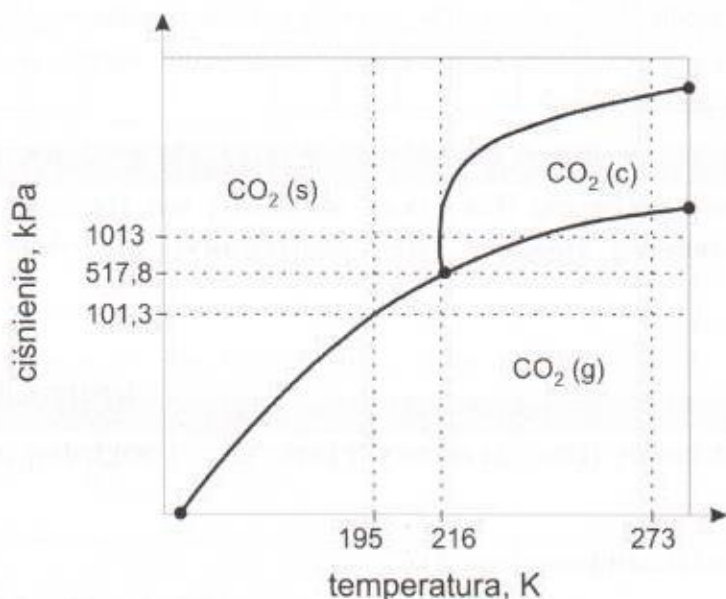

Każdemu z modeli I-IV przyporządkuj jedną cząsteczkę z podanego zbioru i wpisz jej wzór do tabeli. Spośród wymienionych w tabeli typów hybrydyzacji wybierz i podkreśl te, które należy założyć dla orbitali walencyjnych atomu centralnego poszczególnych cząsteczek.

Numer modelu	I	II	III	IV
Wzór związku chemicznego				
Możliwy typ hybrydyzacji	sp / sp ² / sp ³	sp / sp ² / sp ³	sp / sp ² / sp ³	sp / sp ² / sp ³

Zadanie 3. (0-1)

Diagram fazowy to wykres, który wskazuje, w jakim stanie skupienia w danych warunkach ciśnienia i temperatury występuje opisywana za pomocą wykresu substancja chemiczna. Poniżej przedstawiono uproszczony diagram fazowy tlenku węgla(IV).

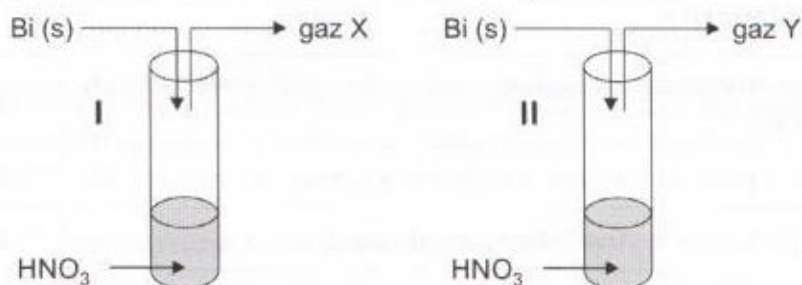
Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	W warunkach normalnych tlenek węgla(IV) występuje w gazowym stanie skupienia, a stopniowo ochładzany ulega procesowi resublimacji w temperaturze -78°C .	P	F
2.	Zamknięty w zbiorniku gazowy tlenek węgla(IV) znajdujący się w warunkach normalnych w wyniku stopniowego podnoszenia ciśnienia ulegnie procesowi skroplenia, a następnie na skutek dalszego wzrostu ciśnienia - procesowi krzepnięcia.	P	F
3.	Niezależnie od temperatury nie jest możliwe otrzymanie ciekłego tlenku węgla(IV) pod ciśnieniem niższym niż 517,8 kPa.	P	F

Zadanie 4.

Przeprowadzono doświadczenie zilustrowane na poniższym schemacie:

W probówkach I i II zastosowano roztwory kwasu azotowego(V) o dwóch różnych stężeniach. W obu probówkach obserwowano wydzielanie produktów gazowych, które zebrano i wprowadzono do naczyń zawierających mieszaninę wody z kilkoma kroplami oranżu metylowego. W przypadku gazu X nie zaobserwowano zmiany zabarwienia roztworu, natomiast gaz Y spowodował zmianę barwy z żółto-pomarańczowej na czerwoną.

Zadanie 4.1. (0-1)

Zdecyduj, w przypadku której z probówek zastosowano kwas azotowy(V) stężony, a w przypadku której - rozcieńczony. Uzupełnij tabelę, podkreślając prawidłowe odpowiedzi.

probówka I	Do reakcji wykorzystano (stężony / rozcieńczony) roztwór kwasu azotowego(V).
probówka II	Do reakcji wykorzystano (stężony / rozcieńczony) roztwór kwasu azotowego(V).

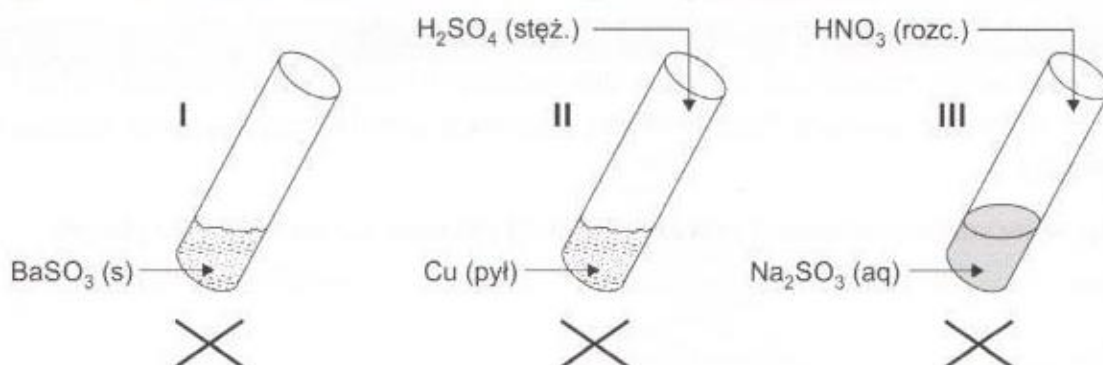
Zadanie 4.2. (0-1)

Napisz w formie cząsteczkowej równanie reakcji zachodzącej po wprowadzeniu gazu Y do probówki zawierającej wodę.

.....

Informacja do zadań 5.-8.

Przeprowadzono doświadczenie zilustrowane na poniższym schemacie:

Zadanie 5. (0-1)

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Podczas wykonywania wszystkich doświadczeń (I – III) zaszły procesy redoks.	P	F
2.	W probówce I powstał związek o budowie jonowej.	P	F
3.	W jednej z probówek wytrącił się niebieski osad.	P	F

Zadanie 6. (0-1)

Podczas wykonywania doświadczenia jeden z uczniów wysnuł hipotezę, że zamiana między sobą kwasów użytych w doświadczeniach II i III nie wpłynie na objawy reakcji zachodzącej w doświadczeniu III.

Oceń, czy przedstawiona przez ucznia hipoteza jest prawdziwa czy fałszywa. Odpowiedz, podkreślając odpowiednie stwierdzenie.

Hipoteza jest prawdziwa / fałszywa.

Zadanie 7.

Przed i po wykonaniu doświadczenia III zbadano pH roztworu znajdującego się w probówce. Odnotowano, że pH zmalało z 9 do 2.

Zadanie 7.1. (0-1)

Napisz w formie jonowej skróconej równanie reakcji odpowiedzialnej za odczyn roztworu przed wykonaniem doświadczenia.

Zadanie 7.2. (0-1)

Podaj prawdopodobny powód tak znacznego spadku pH w roztworze znajdującym się w probówce III po wykonaniu doświadczenia.

Zadanie 8. (0-1)

Jeden z produktów reakcji zachodzącej w doświadczeniu I reaguje z wodą, dając związek A, który w roztworze wodnym łatwo wchodzi w reakcję z metalicznym glinem w stosunku molowym 1:2.

Napisz w formie cząsteczkowej równanie reakcji związku A z metalicznym glinem.

Zadanie 9.

Poniżej zapisano wzory kilku anionów organicznych i nieorganicznych

Zadanie 9.1. (0-3)

Jeden z anionów wymienionych w informacji powyżej może w roztworach wodnych pełnić rolę zarówno kwasu, jak i zasady Brønsteda.

a) Napisz nazwę systematyczną anionu, o którym mowa.

Nazwa systematyczna: .....

b) Napisz dwa równania reakcji z cząsteczką wody, w których anion z punktu a) pełni rolę kwasu (równanie I) oraz zasady (równanie II)

Równanie I (anion pełni rolę kwasu):

.....

Równanie II (anion pełni rolę zasady):

.....

Zadanie 9.2. (0-4)

Jeden z jonów opisanych w informacji wprowadzającej ulega utlenieniu pod wpływem zakwaszonego roztworu manganianu(VII) potasu w taki sposób, że podczas tego procesu formalnie każdy z atomów ulegających utlenieniu oddaje jeden elektron.

a) Napisz wzór anionu, o którym mowa powyżej.

Wzór anionu: .....

b) Uzupełnij podany niżej schemat reakcji utlenienia-redukcji biegnącej z udziałem wskazanego w punkcie a) anionu.

c) Napisz w formie jonowej, z uwzględnieniem liczby oddawanych lub pobieranych elektronów (zapis jonowo-elektronowy), równania procesów redukcji i utleniania zachodzących podczas tej przemiany.

Równanie procesu redukcji:

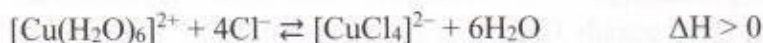
.....

Równanie procesu utleniania:

.....

Zadanie 10. (0-1)

Jon Cu^{2+} w roztworze wodnym otaczany jest przez sześć cząsteczek wody i występuje w postaci tzw. akwakompleksu o wzorze $[\text{Cu}(\text{H}_2\text{O})_6]^{2+}$. Jeśli jednak w roztworze pojawiają się również aniony chlorkowe, ustala się stan równowagi, który można w uproszczeniu przedstawić równaniem:

W sytuacji gdy stężenie kationów $[\text{Cu}(\text{H}_2\text{O})_6]^{2+}$ jest zdecydowanie większe od stężenia anionów $[\text{CuCl}_4]^{2-}$, roztwór przyjmuje niebieskie zabarwienie, natomiast gdy w roztworze znajdują się głównie aniony $[\text{CuCl}_4]^{2-}$, jego barwa jest żółta. W przypadku gdy liczba obu indywiduów chemicznych jest porównywalna, roztwór przyjmuje pośrednie – zielone zabarwienie.

Oceń, czy poniższe informacje są prawdziwe. Zaznacz P, jeśli informacja jest prawdziwa, albo F – jeśli jest fałszywa.

1.	Wprowadzanie do niebieskiego roztworu kwasu chlorowodorowego doprowadzi do stopniowej zmiany zabarwienia roztworu na kolor żółty.	P	F
2.	Ogrzewanie roztworu, w którym ustaliła się równowaga, spowoduje jej przesunięcie w stronę tworzenia $[\text{CuCl}_4]^{2-}$, natomiast jego ochładzanie przesunie równowagę w stronę tworzenia $[\text{Cu}(\text{H}_2\text{O})_6]^{2+}$.	P	F
3.	Wprowadzenie do roztworu o barwie żółtej kilku kropli roztworu AgNO_3 spowoduje nie tylko wytrącanie białego osadu, ale również zmianę zabarwienia roztworu z koloru żółtego na niebieski.	P	F

Zadanie 11.

W dwóch probówkach oznaczonych cyframi I i II znajdują się (w przypadkowej kolejności):

- roztwór wodny chlorku wapnia,
- kwas solny.

Do obu probówek wprowadzono wodny roztwór stearynianu sodu (w ilościach stechiometrycznych) i zaobserwowano taki sam objaw reakcji.

Zadanie 11.1. (0-1)

Napisz, co zaobserwowano podczas wykonywania opisanego doświadczenia.

.....

.....

.....

Zadanie 11.2. (0-1)

Dysponujesz niezbędnym sprzętem laboratoryjnym oraz:

- uniwersalnym papierkiem wskaźnikowym,
- zasadą sodową.

Opisz, w jaki sposób mógłbyś rozróżnić zawartość probówek I i II po przeprowadzeniu opisanego doświadczenia. Twoja odpowiedź powinna uwzględniać objawy zachodzących reakcji.

.....

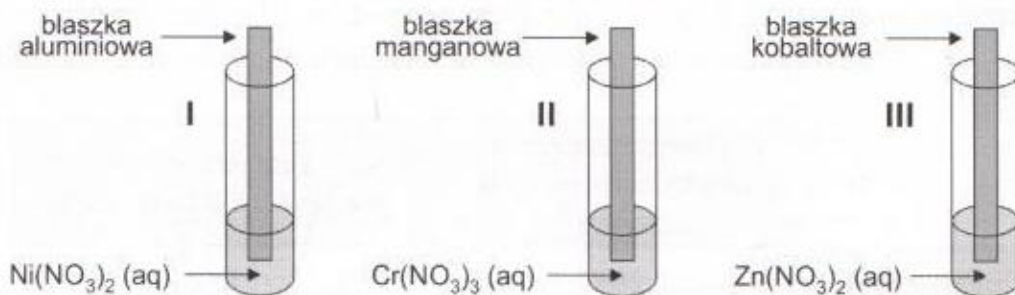
.....

.....

.....

Zadanie 12. (0-2)

Przeprowadzono doświadczenie zilustrowane na poniższym schemacie:

W doświadczeniu wykorzystano roztwory wodne soli o stężeniu $1 \text{ mol} \cdot \text{dm}^{-3}$. Doświadczenie prowadzono w temperaturze 298 K.

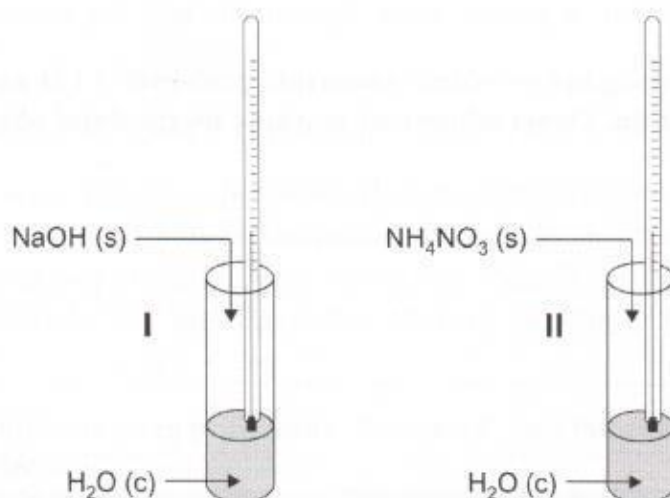
Wykorzystując sformułowania: „rośnie”, „maleje”, „nie zmienia się”, określ, jak na masę metalowych płytek wpływa kontakt z roztworami metali (kolumna A). Ponadto napisz równania zachodzących reakcji w formie jonowej skróconej lub wstaw znak „-”, jeśli reakcja w probówce nie zachodzi (kolumna B).

Numer probówki	Kolumna A	Kolumna B
	Na skutek reakcji chemicznej masa metalowej płytki:	Równanie reakcji w formie jonowej skróconej:
I		
II		
III		

Zadanie 13. (0-1)

Rozpuszczaniu ciał stałych w wodzie może towarzyszyć wydzielanie lub pochłanianie energii cieplnej. Przeprowadzono doświadczenie zilustrowane na poniższym schemacie:

Poniższa tabela obrazuje wartości temperatur odczytane z termometru przed i po wykonaniu doświadczenia.

	Temperatura przed rozpuszczeniem ciała stałego	Temperatura po rozpuszczeniu ciała stałego
probówka I	20°C	70°C
probówka II	20°C	11°C

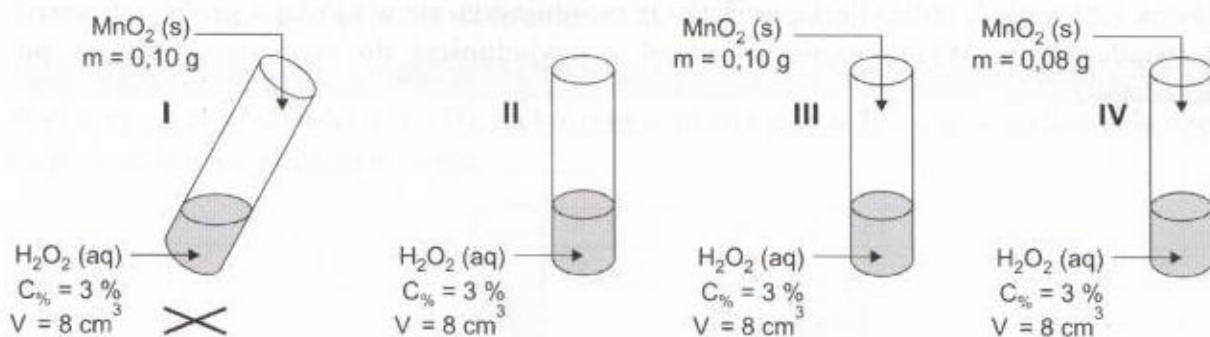
Na podstawie: B. Kałuża, F. Kamińska, Chemia 3, Wydawnictwo Żak, Warszawa 1997, s. 22.

Uzupełnij tabelę, podkreślając prawidłowe odpowiedzi związane z obserwowanymi zmianami temperatury w czasie rozpuszczania ciał stałych w wodzie.

probówka I	proces rozpuszczania jest egzoenergetyczny / endoenergetyczny	$\Delta H > 0$ / $\Delta H < 0$
probówka II	proces rozpuszczania jest egzoenergetyczny / endoenergetyczny	$\Delta H > 0$ / $\Delta H < 0$

Zadanie 14.

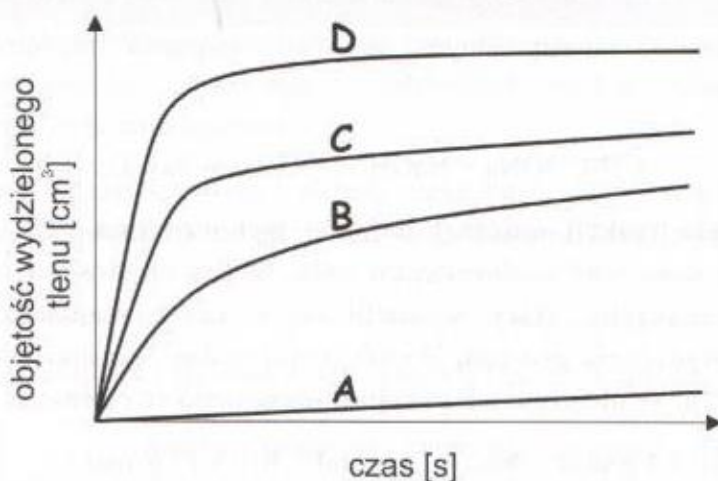
Przeprowadzono doświadczenie zilustrowane na poniższym schemacie:

Zadanie 14.1. (0-1)

W każdej z probówek zachodzi reakcja rozkładu nadtlenu wodoru. Napisz równanie tej reakcji.

Zadanie 14.2. (0-1)

Reakcja rozkładu nadtlenu wodoru we wszystkich czterech probówkach zachodzi z inną szybkością, co obrazują krzywe na poniższym uproszczonym wykresie:

Każdej z probówek I-IV przypisz jedną krzywą A-D, tak aby wykres w sposób prawidłowy przedstawiał różnice w szybkości rozkładu nadtlenu wodoru w poszczególnych probówkach. W tym celu uzupełnij tabelę.

Numer próbówki	Symbol krzywej na wykresie
I	
II	
III	
IV	

Zadanie 15. (0-2)

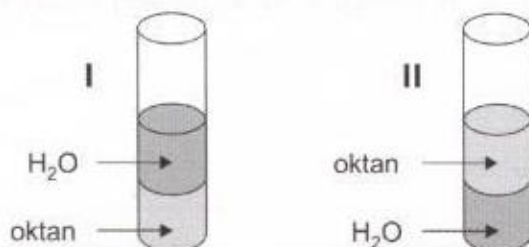
$$\text{CH}_3\text{COONa} + \text{NaOH} \xrightarrow{\text{T}} \text{CH}_4 + \text{Na}_2\text{CO}_3$$
$$M_O = 16 \text{ g}\cdot\text{mol}^{-1}, M_H = 1 \text{ g}\cdot\text{mol}^{-1}, M_{Na} = 23 \text{ g}\cdot\text{mol}^{-1}, M_C = 12 \text{ g}\cdot\text{mol}^{-1}.$$

Zadanie 16.

Do probówki zawierającej 6 cm^3 wody wprowadzono 6 cm^3 oktanu. Zaobserwowano, że obie ciecze nie mieszają się, ale tworzą dwie odrębne fazy.

Zadanie 16.1. (0-1)

Wskaż rysunek probówki (I lub II), na którym poprawnie przedstawiono zachowanie obu rozpuszczalników względem siebie.

Zachowanie wody i oktanu względem siebie poprawnie przedstawiono na rysunku .....

Zadanie 16.2. (0-1)

Zawartość probówki rozdzielono na dwie identyczne części i rozlano do kolejnych dwóch probówek A i B, tak że w każdej z probówek znajdowało się po 3 cm^3 wody i oktanu. Do probówki A wprowadzono następnie 3 krople ciekłego bromu, natomiast do probówki B - niewielką ilość stałego manganianu(VII) potasu. Zawartość obu probówek dokładnie wytrząsano i zaobserwowano, że zarówno w probówce A, jak i w probówce B tylko jedna z warstw uległa intensywnemu zabarwieniu.

Określ, który rozpuszczalnik (woda / oktan) uległ zabarwieniu w probówkach A i B. Podkreśl właściwe odpowiedzi w tabeli, tak aby sformułowania były prawdziwe.

probówka A	Brom barwi głównie warstwę (wody / oktanu), ponieważ jako substancja o budowie (polarnej / niepolarnej) rozpuszcza się lepiej w rozpuszczalnikach o budowie (polarnej / niepolarnej).
probówka B	KMnO_4 barwi warstwę (wody / oktanu), ponieważ jako substancja o budowie (polarnej / niepolarnej) rozpuszcza się lepiej w rozpuszczalnikach o budowie (polarnej / niepolarnej).

Informacja do zadań 17.-19.

Przeprowadzono reakcje chlorowania następujących węglowodorów w obecności światła:

butan

propan

etan

metan

Zadanie 17. (0-1)

Zaznacz poprawne dokończenie zdania.

W doświadczeniu opisanym w informacji wprowadzającej zaszły reakcje przebiegające wg mechanizmu:

- A. substytucji elektrofilowej,
B. substytucji nukleofilowej,
C. substytucji rodnikowej,
D. addycji elektrofilowej.

Zadanie 18.

Z każdej mieszaniny po reakcji wyodrębniono monochloropochodne. Stwierdzono, że jedna z nich - monochloropochodna X występuje w postaci enancjomerów.

Zadanie 18.1. (0-1)

Podaj nazwę tego z węglowodorów wymienionych w informacji wprowadzającej, którego monochloropochodna może występować w postaci enancjomerów.

Zadanie 18.2. (0-1)

Stosując wzory półstrukturalne związków organicznych, napisz równanie reakcji otrzymywania monochloropochodnej X z odpowiedniego alkoholu.

Zadanie 19.

Etan może tworzyć dwie dichloropochodne.

Zadanie 19.1. (0-2)

Uzupełnij poniższą tabelę, rysując wzory półstrukturalne dwóch dichloropochodnych, jakie może tworzyć etan.

Dichloropochodna I	Dichloropochodna II
wzór półstrukturalny:	wzór półstrukturalny:

Zadanie 19.2. (0-2)

Podaj nazwę systematyczną tej dichloropochodnej etanu, która w podwyższonej temperaturze ulega reakcji z cynkiem tworząc eten, a następnie napisz równanie tej reakcji.

Nazwa systematyczna:

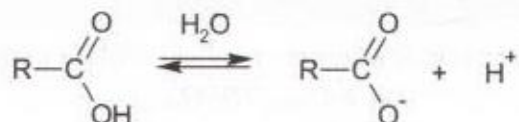
.....

Równanie reakcji:

.....

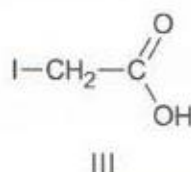
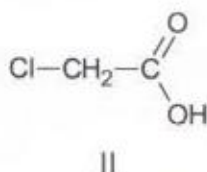
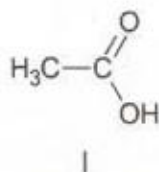
Zadanie 20.

Kwasy karboksylowe w roztworze wodnym dysocjują na anion karboksylanowy oraz kation wodoru według schematu:

Moc kwasów karboksylowych rozpuszczalnych w wodzie rośnie wraz ze wzrostem stabilności anionów karboksylanowych. Stabilność anionów karboksylanowych można z kolei zwiększać, zastępując atomy wodoru innymi atomami o większej wartości elektroujemności. Im silniej dany podstawnik wyciąga elektrony, tym dany anion karboksylanowy będzie lepiej stabilizowany, a w konsekwencji silniejszy będzie odpowiadający mu kwas karboksylowy.

Poniżej przedstawiono wzory półstrukturalne trzech kwasów karboksylowych:

Zadanie 20.1. (0-1)

Przygotowano roztwory kwasów karboksylowych I-III o identycznym stężeniu molowym. Dla każdego roztworu wykonano pomiar pH otrzymując następujące wartości:

- 2,0
- 2,1
- 2,9

Przypisz wartościom pH poszczególnych roztworów numery odpowiadających im kwasów.

Wartość pH	Numer kwasu
2,0	
2,1	
2,9	

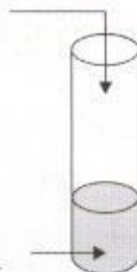

Zadanie 21. (0-2)

Wszystkie izomeryczne alkohole o wzorze $C_4H_{10}O$ ulegają utlenieniu pod wpływem $K_2Cr_2O_7(aa)/H_2SO_4(aa)$.

a) uzupełnij poniższy schemat, wpisując w puste miejsca nazwy odczynników, które należy wykorzystać do eksperymentu.

odczynniki: .....

Obserwacje:

.....

.....

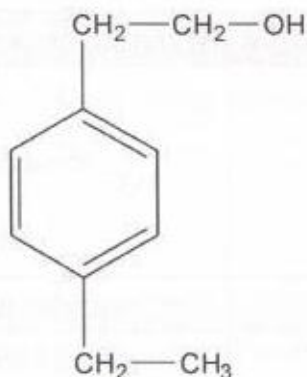
Wnioski:

*****

*****

Zadanie 22.

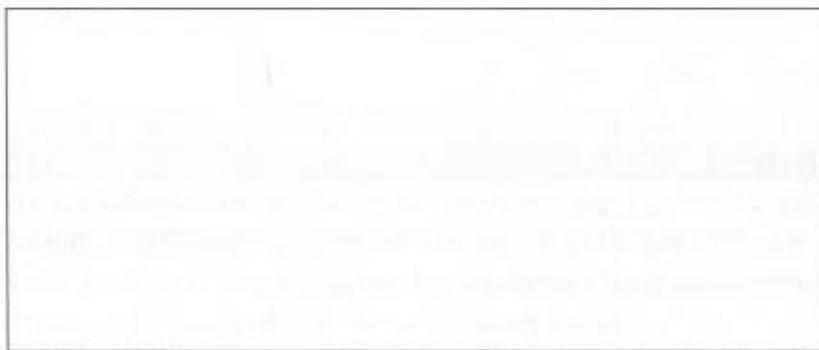
Poniżej przedstawiono wzór związku X:

O związku tym wiadomo, że posiada identyczny szkielet węglowy co związek Y i jest jego izomerem. Ponadto wiadomo, że w związku Y typ hybrydyzacji orbitali walencyjnych atomu węgla, z którym połączona jest grupa $-OH$, jest inny niż w przypadku związku X.

Zadanie 22.1. (0-1)

Narysuj wzór półstrukturalny związku Y.

Zadanie 22.2. (0-1)

Związki X i Y poddano działaniu wodnego roztworu wodorotlenku sodu. Stwierdzono, że tylko jeden z nich reaguje z tym odczynnikiem.

Podaj oznaczenie literowe (X lub Y) związku, który reaguje z $\text{NaOH}_{(aq)}$. Uzasadnij krótko swoją odpowiedź.

Oznaczenie literowe związku reagującego z zasadą sodową: .....

Uzasadnienie:

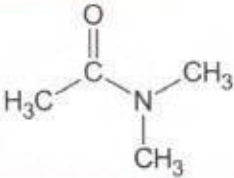
.....

.....

.....

Zadanie 23.

Dany jest wzór lub nazwy trzech związków organicznych, oznaczonych numerami (I-III):

Numer związku	Wzór lub nazwa związku
I	
II	metyloamina
III	dimetyloamina

Zadanie 23.1. (0-1)

Związek II można przekształcić w związek III stosując bromometan, na drodze dwuetapowej syntezy.

Napisz schemat przemian, w których otrzymasz związek III ze związku II.

.....

Zadanie 23.2. (0-1)

Przebieg hydrolizy związku I, prowadzonej na gorąco w środowisku zasady sodowej, jest analogiczny do prowadzonej w tych samych warunkach hydrolizy acetamidu, z tą jednak różnicą, że gazowym produktem przemiany jest związek III.

Napisz równanie opisaney przemiany. Zastosuj wzory półstrukturalne związków organicznych.

.....

Zadanie 24.

Dany jest tripeptyd, w skład którego wchodzi aminokwas niewystępujący w postaci enancjomerów. Dodatkowo o budowie tego tripeptydu wiadomo, że:

- aminokwasem C-kończowym jest seryna,
- aminokwasem N-kończowym jest fenyloalanina.

Zadanie 24.1. (0-1)

Narysuj wzór półstrukturalny tripeptydu opisanego w informacji wprowadzającej.

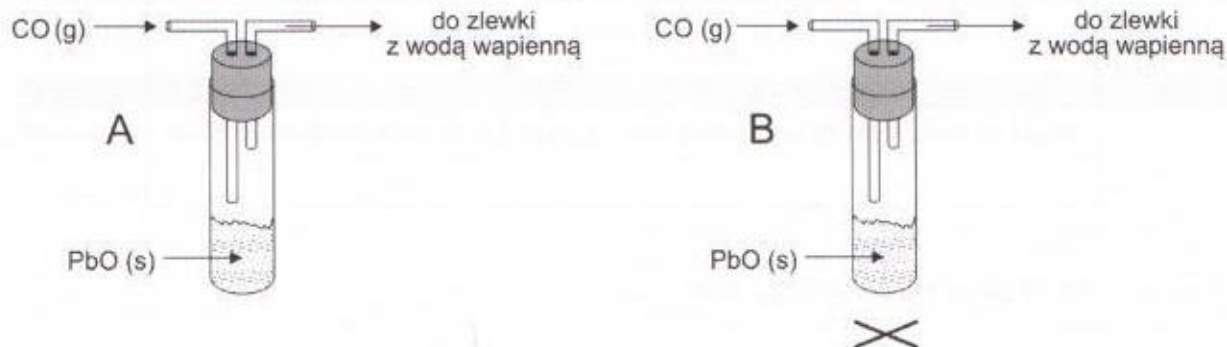
Zadanie 24.2. (0-1)

Przeprowadzono doświadczenie, którego celem było udowodnienie obecności wiązań peptydowych (amidowych) w cząsteczce tripeptydu opisanego w informacji wprowadzającej. W tym celu do roztworu tego tripeptydu dodano zawiesinę pewnego związku X, po czym zaobserwowano pojawienie się charakterystycznego fioletowo-różowego zabarwienia.

Podaj nazwę systematyczną związku X.

Zadanie 25. (0-2)

Przeprowadzono dwa doświadczenia (A i B), które zilustrowano na rysunku poniżej:

Tylko gaz wydostający się z probówki w doświadczeniu B powodował mętnienie wody wapiennej.

a) Napisz w formie cząsteczkowej równania reakcji zachodzących po wprowadzeniu tlenku węgla(II) do probówki zawierającej tlenek ołowiu(II) w obu doświadczeniach lub wskaż, że dana reakcja nie zachodzi, wstawiając znak kreski „-”.

doświadczenie A	
doświadczenie B	

b) Na podstawie różnic w obserwacjach poczynionych w obu doświadczeniach sformułuj wniosek dotyczący reakcji pomiędzy tlenkiem węgla(II) a tlenkiem ołowiu(II).

.....

.....

.....

Zadanie 26.

Po zmieszaniu etanolu z kwasem siarkowym(VI) można otrzymać różne produkty w zależności od temperatury prowadzenia procesu. Jeśli temperatura jest utrzymywana poniżej 140°C , zachodzi estryfikacja. Powyżej 170°C zachodzi dehydratacja etanolu.

Zadanie 26.1. (0-2)

Narysuj wzór strukturalny oraz napisz nazwę systematyczną jednego z estrów powstających w reakcji etanolu z kwasem siarkowym(VI), wiedząc, że produkt powstał w wyniku reakcji obu substratów w stosunku molowym 1:1.

Nazwa systematyczna narysowanego estru:

.....

Zadanie 26.2. (0-2)

Uczniowie otrzymali od nauczyciela polecenie zaprojektowania doświadczenia, które pozwoliłoby na wykrycie węglowodoru powstającego w mieszaninie reakcyjnej etanolu z kwasem siarkowym(VI) w temperaturze ponad 170°C .

a) Z podanego niżej zbioru wybierz i podkreśl wzór odczynnika, którego użycie pozwoli na zrealizowanie celu doświadczenia.

b) Opisz obserwacje, które będą towarzyszyć temu doświadczeniu.

.....

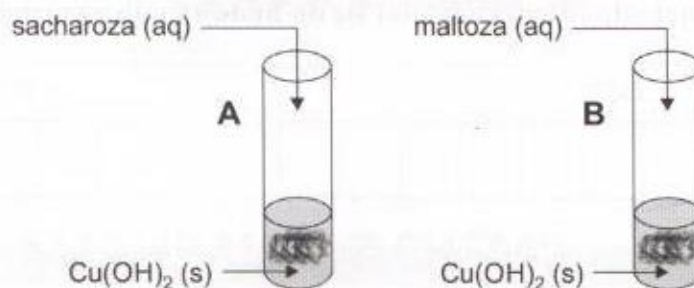
.....

.....

.....

Zadanie 27

Przeprowadzono doświadczenie, którego przebieg obrazuje poniższy schemat.

W I etapie doświadczenia mieszano poszczególne reagenty zgodnie z rysunkiem schematycznym i zawartość obu probówek intensywnie zmieszano. W II etapie doświadczenia zawartość probówek dodatkowo ogrzano.

Zadanie 27.1. (0-1)

Napisz, co można zaobserwować w I etapie doświadczenia w obu probówkach.

Probówka A:

.....

.....

Probówka B:

.....

.....

Zadanie 27.2. (0-1)

W II etapie doświadczenia w jednej z probówek zaobserwowano objaw reakcji świadczący o redukujących właściwościach disacharydu zawartego w tej probówce.

Napisz, jaki objaw reakcji świadczy o redukujących właściwościach jednego z badanych disacharydów oraz wskaż symbol probówki, w której znajduje się ten disacharyd.

Objaw reakcji:

.....

.....

.....

Symbol probówki zawierającej disacharyd posiadający redukujące właściwości: .....

Zadanie 27.3. (0-1)

Wyjaśnij, dlaczego jeden z badanych disacharydów posiada właściwości redukujące, a drugi – nie. W swojej odpowiedzi odwołaj się do budowy obu związków.

.....

.....

Zadanie 27.4. (0-1)

Oceń, czy opisane w informacji wprowadzającej doświadczenie można wykorzystać do odróżnienia roztworu glukozy od roztworu fruktozy. Uzasadnij krótko swoją odpowiedź.

Opisane doświadczenie może posłużyć do odróżnienia roztworów glukozy i fruktozy:

(TAK / NIE).

Uzasadnienie:

.....

.....

.....

BRUDNOPIS (*nie podlega ocenie*)